

Sygn. akt I UK 397/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania Ł. L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o wydanie pisemnej interpretacji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie Ł. L. (dalej również jako: wnioskodawca) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L. (dalej również jako: organ rentowy) o wydanie pisemnej interpretacji – oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 30 października

2015 r., sygn. akt VI U (...), oddalającego odwołanie Ł. L. od decyzji organu rentowego z dnia 2 czerwca 2015 r.

Sąd ustalił, że Ł. L. złożył wniosek o wydanie na podstawie art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.) pisemnej interpretacji, czy osoba wykonująca zawód adwokata w ramach indywidualnej kancelarii adwokackiej, mająca jednocześnie ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, jest objęta obowiązkowo czy dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym. Zdaniem wnioskodawcy podleganie ubezpieczeniom społecznym było wówczas dobrowolne. Organ rentowy uznał, że z tytułu aktywności związanej z uzyskiwaniem dochodu przez adwokata podlega on obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny – powołując przepisy art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 8 ust. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej również jako: ustawa systemowa) – stwierdził, że pierwszą grupę osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, o jakiej mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej, stanowią osoby fizyczne zajmujące się w myśl art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej m.in. zarobkową działalnością zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Stosownie do art. 14 ust. 2 tej ustawy, prowadzą one tę działalność na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Według Sądu dla ustalenia kręgu osób, o jakich mowa w art. 8 ust. 6 pkt 3a ustawy systemowej, należy sięgnąć do art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. nr 144, poz. 930 ze zm.). Definiuje on pojęcie „wolnego zawodu”, jako pozarolniczą działalność gospodarczą, wykonywaną osobiście przez lekarzy, lekarzy stomatologów, lekarzy weterynarii, techników dentystycznych, felczerów, położne, pielęgniarki, tłumaczy oraz w pewnym zakresie nauczycieli. Wskazany wyżej krąg osób nie obejmuje zawodu adwokata.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przewidziane w art. 8 ust. 6 pkt 3b ustawy systemowej odesłanie odwołuje się do określenia działalności w zakresie wolnego zawodu przez pryzmat źródła uzyskiwanych przychodów, o jakim mowa w art. 10

ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 2032 ze zm.), którym, w świetle tego przepisu, jest pozarolnicza działalność gospodarcza. Pomiędzy przepisem art. 8 ust. 6 pkt 3a i art. 8 ust. 6 pkt 3b ustawy systemowej zachodzi stosunek koniunkcji; nie jest to alternatywa rozłączna. W ocenie Sądu Apelacyjnego interpretacji identycznej treści przepisu art. 5a ust. 10 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 18/11, OSNP 2012 nr 15-16, poz. 200, uznając, że osobami prowadzącymi działalność w zakresie wolnego zawodu, w rozumieniu art. 5a ust. 10 cytowanej ustawy, są osoby wykonujące wolne zawody wymienione w art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym, które nie podlegają opodatkowaniu na podstawie jej przepisów, lecz na zasadach ogólnych. Innymi słowy, w art. 5a ust. 10 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników chodzi o osoby fizyczne spełniające jednocześnie wymagania wskazane pkt 1 i 2 tego przepisu. Z łącznie odczytanych przesłanek wskazanych w pkt 1 i 2 rozważanych przepisów wynika, że osobami prowadzącymi działalność w zakresie wolnego zawodu są tylko osoby wykonujące wolne zawody wymienione w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym, które nie podlegają opodatkowaniu na podstawie jej przepisów, lecz na zasadach ogólnych.

W ocenie Sądu drugiej instancji nie można uznać za poprawną wykładni, zgodnie z którą punkty 1 i 2 art. 5a ust. 10 ustawy (odpowiadające literom a i b art. 8 ust. 6 pkt 3 ustawy systemowej) określają dwie alternatywne grupy osób, tj.: po pierwsze, osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym oraz po drugie, osoby niewymienione w przepisach o zryczałtowanym podatku dochodowym, których przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w świetle przepisów art. 2 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, adwokat ma status prawny przedsiębiorcy w rozumieniu tej ustawy, a co za tym idzie, jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 1

ustawy systemowej. Nie ma podstaw do uznania go za osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 3 ustawy systemowej, ponieważ praca adwokatów nie jest wymieniona w art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Tylko osoby, o jakich mowa w tym przepisie, podlegające opodatkowaniu na zasadach ogólnych (tzn. spełniające jednocześnie wymogi wskazane w literze a i b art. 8 ust. 6 pkt 3 ustawy systemowej) należy uznać za osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu.

Do odwołującego się ma zastosowanie przepis art. 9 ust. 4c ustawy systemowej, zgodnie z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Do odwołującego się nie ma zastosowania art. 9 ust. 5 ustawy systemowej, stanowiący, że osoby, o których mowa w art. 6, niewymienione w ust. 4 i 4c, mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. W skardze – opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej (por. art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) – zarzucono błędną wykładnię art. 8 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) wskutek uznania, iż przesłanki z pkt 1 i 2 tego przepisu winny być traktowane łącznie, prowadzące w konsekwencji do niezastosowania w przypadku skarżącego art. 9 ust. 5 tej ustawy.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za instancję kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wadliwością skargi kasacyjnej jest brak powołania w podstawie skargi przepisów dotyczących interpretacji indywidualnych, a także wskazania, które przepisy zostały niewłaściwie zastosowane.

Obowiązująca – co do zasady – do dnia 30 kwietnia 2018 r. ustawa z dnia 2

lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w art. 10 ust. 1 przewidywała, że przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu administracji publicznej lub państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie.

Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz.U. z 2018 r., poz. 650) w art. 192 określiła, że traci moc ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, natomiast w art. 196 ust. 2 stanowi, że do wniosków o wydanie interpretacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 192, w stosunku do których nie wydano interpretacji przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 1, stosuje się przepisy dotychczasowe. Zwrócić też należy uwagę, że Prawo przedsiębiorców wprowadziło nowe instytucje prawne w postaci: objaśnień prawnych oraz utrwalonej praktyki interpretacyjnej.

W ocenie Sądu Najwyższego dotychczasowe przepisy art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej nie mają zastosowania po 20 kwietnia 2018 r., jeśli przed tym dniem wydano interpretację, jak w sprawie objętej niniejszą skargą kasacyjną.

Z tego względu wykładni przepisów zakwestionowanych w skardze kasacyjnej należy dokonać z uwzględnieniem między innymi art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 646 ze zm.), zgodnie z którym przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu stosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (interpretacja indywidualna). Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej może dotyczyć zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzeń przyszłych (ust. 2). Przedsiębiorca we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej przedstawia zaistniały stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe oraz własne stanowisko w sprawie (ust. 3). Udzielenie interpretacji indywidualnej następuje w drodze decyzji, od której służy odwołanie. Interpretacja indywidualna

zawiera wyczerpujący opis przedstawionego we wniosku zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego oraz wskazanie prawidłowego stanowiska wraz z uzasadnieniem prawnym oraz z pouczeniem o prawie wniesienia środka zaskarżenia (ust. 5).

W ocenie Sądu Najwyższego ocena „zdarzenia przyszłego”, o którym mowa w art. 34 ust. 2 i 3 Prawa przedsiębiorców musi być oparta wyłącznie na aktualnym w dniu wydania decyzji stanie prawnym. Nie sposób bowiem wymagać od organu rentowego przewidywania zmian prawa odnoszących się do „przyszłych zdarzeń” – szczególnie w obliczu obecnych, niezwykle dynamicznych nowelizacji. W tym kontekście zwrócić też należy na art. 34 ust. 12 Prawa przedsiębiorców akcentującego konieczność wydania interpretacji indywidualnej bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku do organu.

Zdaniem Sądu Najwyższego szybkie uzyskanie interpretacji umożliwia przedsiębiorcy podjęcie natychmiastowego działania w zaufaniu do otrzymanej wykładni prawa. Jest oczywiste, że w konkurencyjnej gospodarce po upływie nawet krótkiego okresu zawierane transakcje mogą nie przynieść spodziewanych korzyści, zwłaszcza gdy związane zostaną z nowym stanem prawnym. Ponieważ interpretacja indywidualna jest użyteczna tylko w niezmienionym stanie prawnym, dlatego również ocena prawna tych interpretacji przez sądy oraz Sąd Najwyższy jest determinowana oceną stanu prawnego na dzień wydania decyzji.

Omawiane przepisy zostały zmodyfikowane nową treścią art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Szczególnie zgodnie z ust. 2 tego artykułu nie wydaje się interpretacji indywidualnych w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego lub kontroli albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Zakładu.

Nie ma więc potrzeby wydania interpretacji indywidualnej w zakresie hipotetycznego stanu faktycznego, gdy możliwe jest wydanie decyzji odnoszącej się do konkretnego i rzeczywistego zdarzenia. Jeśli taka sytuacja wystąpiła,

wydanie wyroku odnośnie do interpretacji byłoby niedopuszczalne. W tym kontekście nie ma adekwatnych ustaleń w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czy toczyło się wobec wnioskodawcy postępowanie wyjaśniające lub kontrola, a skarga kasacyjna nie kontestuje takiej kwestii.

Rekapitulując – wykładnia art. 34 ust. 1-3 Prawa przedsiębiorców, również w stosunku do decyzji organu rentowego wydanych przed dniem 20 kwietnia 2018 r., implikuje ocenę prawną przedstawionego we wniosku przedsiębiorcy stanu faktycznego w zakresie dotyczącym wyłącznie stanu prawnego na dzień wydania decyzji. Zmiana stanu prawnego może być przedmiotem nowego wniosku przedsiębiorcy.

W tym kontekście należy przypomnieć, że interpretacja organu rentowego została sporządzona w dniu 2 czerwca 2015 r. W tym okresie art. 6 ust. 1, pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121) określał, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi, natomiast art. 8 ust. 6 stanowił, że za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się: 1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych; 3) osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu: a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W myśl art. 9 ust. 4 tej ustawy – osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 18a i 22, mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

W ocenie skarżącego nie był on osobą określoną w art. 8 ust. 6 pkt 1, albo pkt 3a lub b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, dlatego powinien podlegać dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 9 ust. 5 tej ustawy.

Odnosząc się do tej sugestii należy stwierdzić, że po wejściu w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), która nie zawierała już uprzedniej regulacji ujętej w art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.), że świadczący pomoc prawną nie jest przedsiębiorcą, a działalność polegającą na świadczeniu pomocy prawnej określają przepisy ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, doszło do zasadniczej zmiany systemu ubezpieczenia społecznego adwokatów. Art. 24 ust. 1 Prawa o advokaturze, który zgodnie z art. 170 pkt 8 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153 ze zm.) utracił moc w zakresie uregulowanym przez tę ustawę, stał się anachroniczny i pusty w nowym systemie ubezpieczenia społecznego, regulowanego ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych – w zakresie składek, oraz ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w zakresie świadczeń. W systemie ubezpieczeń społecznych regulowanych ustawą z dnia 13 października 1998 r. adwokaci mieścili się w kręgu osób określonych przez art. 8 ust. 6 pkt 3 i 4, zyskując osobny tytuł ubezpieczenia jako osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu lub jako wspólnicy spółek jawnych, komandytowych i partnerskich, wobec czego odpadła jakakolwiek podstawa do traktowania ich w zakresie ubezpieczenia społecznego tak jak pracowników (dawnych zespołów adwokackich). Na gruncie nowego stanu prawnego sytuacja prawna adwokatów musiała być oceniana na podstawie przepisów adresowanych do osób prowadzących pozarolniczą działalność, rzeczywistego ich tytułu ubezpieczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2007 r. II UK 271/06, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 263).

Wskazując na tę wykładnię historyczną Sąd Najwyższy w obecnym składzie uznał, że art. 8 ust. 6 pkt 3 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania decyzji organu rentowego, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważał zarówno: a) osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. Nr 144, poz. 930 ze zm.), a więc lekarzy, lekarzy stomatologów, lekarzy

weterynarii, techników dentystycznych, felczerów, położne, pielęgniarki, tłumaczy, w pewnym zakresie nauczycieli; b) osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu, z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W ocenie Sądu Najwyższego w tej drugiej grupie znajdują się adwokaci, którzy według tradycyjnej klasyfikacji uznawani byli za osoby wykonujące wolny zawód. Nie ma obecnie powodów do odmiennego spojrzenia na przedstawicieli palestry, mimo że płacą podatki tak jak przedsiębiorcy. Zwrócić też należy uwagę, że ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U Nr 94, poz. 1037 ze zm.) w art. 88 na gruncie przepisów o spółce partnerskiej, wśród osób wykonujących wolny zawód wymienia między innymi: adwokata, radcę prawnego, architekta, brokera, lekarza. Również Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 19 października 1999 r., w sprawie SK 4/99, wśród osób wykonujących wolny zawód wskazał adwokata. Adwokaci płacą podatek dochodowy od osób fizycznych według zasad ogólnych; obowiązuje ich skala podatkowa lub podatek liniowy. Usługi prawnicze objęte są podatkiem VAT; adwokaci nie mogą korzystać ze zwolnienia podmiotowego.

W ocenie Sądu Najwyższego, gdyby intencją ustawodawcy było wyeliminowanie adwokatów z kręgu osób wykonujących wolny zawód w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 3b, wówczas nadałby temu przepisowi następującą treść: „osobą prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu jest także osoba wymieniona w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym, opodatkowana na zasadach ogólnych przez przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych”. Kryterium dyferencyjnym byłaby wówczas tylko forma płacenia podatku dochodowego. Wówczas zarówno pkt a oraz pkt b dotyczyłyby tych samych osób. Natomiast zastosowana w zaskarżonym wyroku wykładnia przez nieprawidłową koniunkcję punktów 3a i 3b, doprowadziła do wadliwej i sprzecznej z wykładnią językową konkluzji, iż adwokaci nie są osobami wykonującymi wolny zawód.

Sąd Apelacyjny uznał natomiast, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, podlega obowiązkowo

ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury na podstawie art. 9 ust. 4c ustawy systemowej.

Zdaniem Sądu Najwyższego wprowadzie ten sam skutek obligatoryjnego podlegania ubezpieczeniom społecznym byłby determinowany uznaniem adwokata za zwykłego przedsiębiorcę (osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą), opodatkowanego na zasadach ogólnych (art. 8 ust. 1 ustawy systemowej), jednak tym co tradycyjnie odróżnia adwokata jako przedstawiciela wolnego zawodu od zwykłego przedsiębiorcy jest kwalifikowane, szczególne wykształcenie, specyficzne zasady wykonywania zawodu, niezależność zawodowa, etos wykonywanego zawodu, tajemnica zawodowa, odpowiedzialność porządkowa i korporacyjna, szczególna więź o charakterze osobistym między wykonawcą i odbiorcą usługi (por. J. Jacyszyn; Wolny zawód – anachronizm czy istotne pojęcie prawne, *Przegląd Prawa Handlowego*, XI 2015). Zdaniem Sądu Najwyższego wykładnia omawianych przepisów powinna uwzględniać również tradycję jako część kultury prawniczej.

Rekapitułując ten fragment uzasadnienia – adwokat prowadzący indywidualną kancelarię adwokacką, jako osoba wykonująca wolny zawód w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 3b ustawy systemowej, opodatkowany na zasadach ogólnych, mający ustalone prawo do renty, podlegał na podstawie art. 9 ust. 4 tej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Mimo więc częściowego braku precyzji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, skarga kasacyjna nie mogła odnieść zamierzonego rezultatu.

Mając powyższe argumenty na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.